

Regeringens proposition

1978/79: 135

om ändring i lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring, m.m.;

beslutad den 1 mars 1979.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogande utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att två nya dagpenningklasser på 190 och 195 kr. inrättas inom arbetslöshetsförsäkringen. Den lägsta dagpenningklassen om 70 kr. föreslås utgå. Vidare föreslås att det kontanta arbetsmarknadsstödet höjs från nuvarande 65 till 75 kr. per dag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1979.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Dagpenning får utges i dagpenningklasser om 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170 och 180 kronor. Erkänd arbetslöshetskassa beslutar om försäkrads placering i dagpenningklass. Arbetsmarknadsstyrelsen kan föreskriva att gällande lägsta dagpenningklass ej längre skall tillämpas.

Dagpenning får utges i dagpenningklasser om 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190 och 195 kronor. Erkänd arbetslöshetskassa beslutar om försäkrads placering i dagpenningklass. Arbetsmarknadsstyrelsen kan föreskriva att gällande lägsta dagpenningklass ej längre skall tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd skall ha nedan angivna lydelse.

18 §²

Kontant arbetsmarknadsstöd utgår med 65 kronor för dag.

Kontant arbetsmarknadsstöd utgår med 75 kronor för dag.

Till den som söker deltidsarbete eller i annat fall är arbetslös under del av vecka utgår arbetsmarknadsstöd med det antal ersättningsdagar per vecka som följer av en av regeringen fastställd omräkningstabell.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse 1978:228.

² Senaste lydelse 1978:229.

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-01

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rohde, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Wirtén

Proposition om ändring i lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring, m.m.

Formerna för det ekonomiska stödet vid arbetslöshet reformerades genomgripande genom beslut av 1973 års riksdag (prop. 1973:56, InU 1973:23, rskr 1973:251). Reformen, som trädde i kraft den 1 januari 1974, innebar att den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen förbättrades på olika sätt. Bl.a. förlängdes ersättningstiden från 150 till 300 dagar och ersättningsbeloppen höjdes väsentligt genom införandet av nya dagpenningklasser mellan 40 och 130 kr. För arbetslösa som står utanför den frivilliga försäkringen eller inte har hunnit uppfylla ersättningsvillkoren i denna försäkring infördes en ny stödform, kontant arbetsmarknadsstöd. Storleken av helt kontant arbetsmarknadsstöd bestämdes till 35 kr. per dag. Såväl dagpenningen som arbetsmarknadsstödet skulle utgöra skattepliktig inkomst.

År 1976 beslutade riksdagen om en komplettering av antalet dagpenningklasser i arbetslöshetsförsäkringen med tre nya klasser, nämligen 140, 150 och 160 kr., fr.o.m. den 1 januari 1977 (prop. 1976/77:7, AU 1976/77:9 rskr 1976/77:18). Samtidigt slopades den lägsta dagpenningklassen.

År 1978 beslutade riksdagen att ytterligare två dagpenningklasser på 170 och 180 kr. skulle inrättas inom arbetslöshetsförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 1978 (prop. 1977/78:130, AU 1977/78:32, rskr 1977/78:251). Samtidigt utgick de två lägsta dagpenningklasserna.

Vid reformeringen av arbetslöshetsstödet år 1973 anslöt sig riksdagen till tanken att storleken av det kontanta arbetsmarknadsstödet borde bestämmas med hänsyn till utgående ersättningar från arbetslöshetskassorna och prövas i det årliga budgetarbetet. I enlighet härmed beslutade riksdagen om en höjning av arbetsmarknadsstödet år 1975 till 45 kr. per dag (prop. 1975/76:59, InU 1975/76:22, rskr 1975/76:117) och år 1976 till 55 kr. per dag (prop. 1976/77:37, AU 1976/77:10, rskr 1976/77:74). I samband med höj-

ningen av antalet dagpenningklasser år 1978 beslutades att det kontanta arbetsmarknadsstödet skulle höjas till 65 kr. per dag.

Arbetslöshetskassornas samorganisation (SO) har i en skrivelse den 3 oktober 1978 hemställt att tre nya dagpenningklasser, 190, 200 och 210 kr., införs i arbetslöshetsförsäkringen fr.o.m. den 1 juli 1979. SO framhåller bl.a. att utvecklingen av basbeloppet hade motiverat en högsta dagpenning om 200 kr. redan nu. Genom att 180 kr. utgör en alltför dålig kompensation för stora grupper av försäkrade har kassorna i stor utsträckning omedelbart gått upp till försäkringens högsta dagpenningklass. F.n. omfattas nära 65 % av de försäkrade av den högsta dagpenningen. Med hänsyn till att det kan förutsättas att basbeloppet kommer att höjas ytterligare innan nya dagpenningklasser kan börja tillämpas anser SO att det är motiverat med en högsta dagpenning om lägst 210 kr.

Efter remiss har yttranden över framställningen avgetts av arbetsmarknadsstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Centralorganisationen SACO/SR och Svenska arbetsgivareföreningen (SAF). Samtliga remissinstanser utom SAF har tillstyrkt framställningen. SAF säger sig inte vara beredd att ta ställning till förslaget, eftersom inget sägs i framställningen om de kostnadmässiga konsekvenserna av att införa ytterligare dagpenningklasser och om hur de högre ersättningsnivåerna skall finansieras. SAF anser dock att det med hänsyn till löneutvecklingen i och för sig får anses skäligt att höja ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen.

1974 års utredning om en allmän arbetslöshetsförsäkring överlämnade under år 1978 sitt betänkande (SOU 1978:45) Allmän arbetslöshetsförsäkring. Förslaget bereds f. n. i regeringskansliet. Med hänsyn till att det kommer att ta sin tid innan en allmän arbetslöshetsförsäkring kan träda i kraft och den allmänna löneutvecklingen anser jag att det är motiverat att nu införa ytterligare dagpenningklasser inom arbetslöshetsförsäkringen. Två nya dagpenningklasser inrättades i försäkringen så sent som den 1 juli 1978. De löneökningar som har förekommit sedan dess motiverar emellertid att två nya dagpenningklasser om 190 och 195 kr. införs fr.o.m. den 1 juli 1979. I samband med den nu föreslagna höjningen av antalet dagpenningklasser bör den lägsta dagpenningklassen om 70 kr. utgå. Bestämmelserna i 17 § lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring (ändrad senast 1978:228) bör ändras i enlighet med vad jag nu har förordat.

Jag anser vidare att den allmänna löne- och inkomstutvecklingen motiverar en höjning också av det kontanta arbetsmarknadsstödet från 65 till 75 kr. per dag. Även denna höjning bör gälla fr.o.m. den 1 juli 1979. Förslaget föranleder ändring i 18 § lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd (ändrad senast 1978:229).

I överensstämmelse med de principer för bestämning av grundbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna som lades fast i samband med 1973 års reform av arbetslöshetsförsäkringen (prop. 1973:56 s. 225) bör även detta

bidrag höjas från 65 till 75 kr. för varje utgiven dagpenning. I denna fråga ankommer det dock på regeringen att besluta och den kommer därför att anmälas i ett senare sammanhang.

Grunderna för det nuvarande bidraget till elever i arbetsmarknadsutbildning fastställdes av 1975 års riksdag (prop. 1975:45, InU 1975:14, rskr 1975:178). Dessa grunder innebär att bidraget är knutet till utgående ersättning vid arbetslöshet. Förändras dessa ersättningar har regeringen av riksdagen bemyndigats att anpassa utbildningsbidraget i anslutning härtill.

Under förutsättning av riksdagens godkännande av de av mig här förordade ändringarna i det kontanta stödet vid arbetslöshet vill jag därför anmäla att jag senare kommer att föreslå regeringen följande ändringar av utbildningsbidraget vid arbetsmarknadsutbildning att gälla fr.o.m. den 1 juli 1979. Till ersättningsberättigad medlem i arbetslöshetskassa utgår f.n. utbildningsbidrag med högst 180 och lägst 140 kr. per dag. Dessa bidrag bör höjas till 195 resp. 155 kr. per dag. För dem som är över 20 år och inte uppfyller förutsättningarna för ersättning från arbetslöshetskassa eller har vårdnaden om eller fullgör underhållsskyldighet mot eget barn föreslås en höjning från nuvarande 140 till 155 kr. per dag. För dem som är under 20 år och som inte omfattas av de nu nämnda reglerna bör utbildningsbidraget höjas från 65 till 75 kr. per dag. Härutöver bör liksom f.n. utgå stimulansbidrag med 10 kr. per dag.

Kostnaderna för de ändringar som jag nu har förordat kan på grund av osäkerheten om den framtida ersättningsnivån och arbetslöshetens omfattning inte beräknas annat än överslagsmässigt. Ett införande av två nya dagpenningklasser i försäkringen kan leda till en inte oväsentlig ökning av den genomsnittliga dagpenningen under nästa budgetår. Vid en nivå för den genomsnittliga dagpenningen på 180 kr. kan statens utgifter för arbetslöshetsförsäkringen under budgetåret 1979/80 beräknas öka med 36.6 milj. kr. Den föreslagna höjningen av det kontanta arbetsmarknadsstödet kan beräknas medföra ökade kostnader med ca 12 milj. kr. Höjningen av utbildningsbidragen kommer att öka belastningen på arbetsmarknadsutbildningsfonden utöver tidigare beräknat anslag för 1979/80 med ca 150 milj. kr., vilket helt måste täckas av medel anvisade på statsbudgeten.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga inom arbetsmarknadsdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring,
2. lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

dels att

3. till *Kontant stöd vid arbetslöshet* för budgetåret 1979/80 under tolfte huvudtiteln utöver i prop. 1978/79:100 bil. 15 föreslaget förslagsanslag anvisa ytterligare 48 600 000 kr,

4. till *Bidrag till arbetsmarknadsutbildning* för budgetåret 1979/80 under tolfte huvudtiteln utöver i prop. 1978/79:100 bil. 15 förslaget anslag anvisa ytterligare 150 000 000 kr.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.